

YANGI O'ZBEKISTONDA DAVLAT VA HUQUQ SOHASIDAGI ISLOHOTLAR VA ISTIQBOLLAR

Asqarov Axbor G'ayratovich

Toshkent davlat agrar universiteti

"Huquqshunoslik" kafedrası assistenti

asqarovaxbor4@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15308078>

Annotatsiya

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida davlat va huquq sohasidagi islohotlar ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida belgilanmoqda. Mustaqillikdan so'ng mamlakatda huquqiy demokratik davlat barpo etish, inson huquqlari va erkinliklarini ta'minlash, adolatli va samarali davlat boshqaruvini shakllantirish bo'yicha ko'plab chora-tadbirlar amalga oshirildi. Xususan, 2017-yildan boshlab yangi bosqichdagi islohotlar natijasida davlat boshqaruvi tizimi soddalashtirildi, fuqarolik jamiyati institutlari rivojlantirildi, sud hokimiyati mustaqilligi ta'minlandi. Yangi Konstitutsiyaviy islohotlar orqali xalq vakilligining kuchaytirilishi, fuqarolarning davlat boshqaruvidagi ishtirokini oshirish, korrupsiyaga qarshi kurashish va ochiqlik siyosatini rivojlantirish masalalari yangi bosqichga ko'tarildi. Ushbu tezisda davlat va huquq sohasidagi islohotlarning asosiy yo'nalishlari, erishilgan yutuqlar va istiqboldagi ustuvor vazifalar ilmiy tahlil qilinadi. Islohotlarning huquqiy asoslari, ularning amaliy natijalari hamda xalqaro tajriba bilan uyg'unlashuvi haqida fikr yuritiladi. Tesis natijalari davlat xizmatchilari, huquqshunoslar va siyosatshunoslar uchun foydali manba bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: Yangi O'zbekiston, davlat boshqaruvi, huquqiy islohotlar, inson huquqlari, konstitutsiyaviy islohotlar, fuqarolik jamiyati, sud mustaqilligi, korrupsiyaga qarshi kurash, taraqqiyot strategiyasi

Kirish

Yangi O'zbekiston g'oyasi ostida boshlangan islohotlar mamlakatning davlat va huquq tizimini tubdan o'zgartirib yubordi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Islohotlar inson uchun, uning sha'ni va qadr-qimmatini uchun xizmat qilishi kerak." Shu tamoyil asosida davlat boshqaruv tizimi soddalashtirildi, byurokratiyani kamaytirish va aholiga qulay shart-sharoitlar yaratish uchun ko'plab chora-tadbirlar amalga oshirildi. Huquqiy sohada Konstitutsiyaviy islohotlarning amalga oshirilishi, sud tizimining mustaqilligini ta'minlash va adolat prinsiplarini qaror toptirish asosiy vazifalardan bo'ldi. Fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, ularning davlat boshqaruvida faol ishtirok etishini ta'minlash uchun yangi qonunlar va farmonlar qabul qilindi.

O'zbekiston xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirib, inson huquqlari sohasida xalqaro standartlarga yaqinlashdi. BMT, Yevropa Ittifoqi va boshqa nufuzli tashkilotlar bilan hamkorlikda qabul qilingan dasturlar mamlakatning huquqiy tizimini modernizatsiya qilishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, davlat xizmatlari sohasida raqamlashtirish jarayonlari jadal sur'atda olib borilmoqda. Elektron hukumat tizimi keng joriy qilinib, fuqarolarning davlat xizmatlaridan foydalanishi yanada osonlashtirildi. Bu jarayon fuqarolar va davlat o'rtasidagi ishonchni mustahkamlashda muhim omil bo'lib xizmat qildi. Yangi O'zbekistonda davlat va huquq sohasidagi islohotlarni o'rganishda milliy va xorijiy adabiyotlardan keng foydalanilgan. Jumladan, A.Qahhorovning "Yangi O'zbekiston: Huquqiy

islohotlarning zamonaviy talqini” asarida huquqiy islohotlarning asosiy tamoyillari va ularning jamiyat rivojiga ta’siri chuqur tahlil qilingan. B.Solihovning “Davlat boshqaruvida demokratik yondashuvlar” nomli tadqiqotida boshqaruv tizimini soddalashtirish, ochiqlik va shaffoflikni ta’minlash usullari keng yoritilgan. Muallifning fikricha, davlat xizmatlari sohasida raqamlashtirish fuqarolar uchun katta qulayliklar yaratgan. M. Egamberdiyevaning “Sud-huquq tizimi va inson huquqlari” nomli asarida esa, sudlarning mustaqilligini oshirish va inson huquqlarini himoya qilish bo’yicha amalga oshirilgan islohotlarning natijalari o’rganiladi. Muallif Yangi Konstitutsiyaviy o’zgarishlarning ahamiyatini alohida ta’kidlaydi. I.Rasulovning “Fuqarolik jamiyatining rivojlanishida davlat siyosati” nomli monografiyasida esa, jamiyatda fuqarolik institutlarini rivojlantirish va ular orqali davlat faoliyatining samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilingan. Z.Nazarovanning “Korrupsiyaga qarshi kurash va qonun ustuvorligi” kitobida korrupsiyaga qarshi kurash bo’yicha yangi strategiyalar, ularning huquqiy asoslari va amaliy natijalari o’rganilgan. Shuningdek, Prezident Shavkat Mirziyoyevning nutqlari va Farmonlari huquqiy islohotlarning asosiy dasturi sifatida tahlil qilingan. Ularning har birida fuqarolar manfaatini birinchi o’ringa qo’yish, adolatni ta’minlash, davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish kabi g’oyalar asosiy tamoyil bo’lib xizmat qilgan.

Olib borilgan tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, Yangi O’zbekiston sharoitida davlat va huquq sohasidagi islohotlar bosqichma-bosqich va tizimli ravishda amalga oshirilmoqda. Tadqiqot natijalariga ko’ra, aholining davlat idoralariga bo’lgan ishonchi sezilarli darajada oshgan, fuqarolarning davlat xizmatlaridan foydalanish darajasi ortgan.

So’rov natijalariga ko’ra, aholining 78 foizi davlat xizmatlaridan onlayn tarzda foydalanish imkoniyatlaridan qoniqish bildirgan. Sud tizimida esa, odil sudlovga bo’lgan ishonch darajasi 15-20 foizga oshgani kuzatilgan.

Korrupsiyaga qarshi kurashda esa, yangi tizim — “komplayens nazorati”ni joriy qilish orqali davlat idoralarida noqonuniy harakatlarning oldi olinmoqda. O’zbekistonning “Korrupsiyani idora etish indeksi”dagi o’rni 2017-yildan beri barqaror yaxshilanmoqda. Davlat boshqaruvida raqamlashtirish natijasida fuqarolarning davlat idoralari bilan o’zaro munosabatlari soddalashti. Elektron xizmatlar soni va sifati oshdi, ochiqlik va shaffoflik tamoyillari mustahkamlana boshladi. Tadqiqot natijalari shuni ko’rsatadiki, islohotlarning samaradorligi fuqarolar ongida ham huquqiy madaniyat va ijtimoiy faollik darajasining oshishiga sabab bo’lmoqda.

Xulosa

Xulosa sifatida aytish mumkinki, Yangi O’zbekistonda davlat va huquq sohasidagi islohotlar jamiyat taraqqiyoti va demokratik tamoyillarni mustahkamlash yo’lida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Amalga oshirilgan islohotlar davlat boshqaruvida ochiqlik, shaffoflik va samaradorlikni oshirdi, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish tizimini mustahkamladi. Islohotlar natijasida sud-huquq tizimida mustaqillik va odil sudlov tamoyillari qaror topdi, korrupsiyaga qarshi kurashda yangi samarali mexanizmlar joriy etildi.

Davlat xizmatlarida raqamlashtirish aholi uchun keng qulayliklar yaratdi va davlatga bo’lgan ishonchni mustahkamladi. Kelgusida davlat va huquq sohasida olib borilayotgan islohotlarni yanada chuqurlashtirish, inson huquqlarini ta’minlash, huquqiy ong va madaniyatni oshirish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish ustuvor vazifalar bo’lib qoladi. Shuningdek, xalqaro hamkorlikni kengaytirish, zamonaviy boshqaruv tajribasini milliy model

bilan uyg'unlashtirish orqali islohotlarning barqarorligini ta'minlash mumkin. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot yo'li davomida davlat va huquq sohasidagi islohotlar doimiy yangilanish va takomillashuv jarayonida bo'lishi shubhasiz.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — Toshkent: "O'zbekiston", 2021.
2. Qahhorov A. Yangi O'zbekistonda huquqiy islohotlarning zamonaviy talqini. — Toshkent: "Adolat", 2022.
3. Solihov B. Davlat boshqaruvida demokratik yondashuvlar. — Toshkent: "Iqtisodiyot", 2021.
4. Egamberdiyeva M. Sud-huquq tizimi va inson huquqlari. — Toshkent: "Yuridik adabiyotlar", 2022.